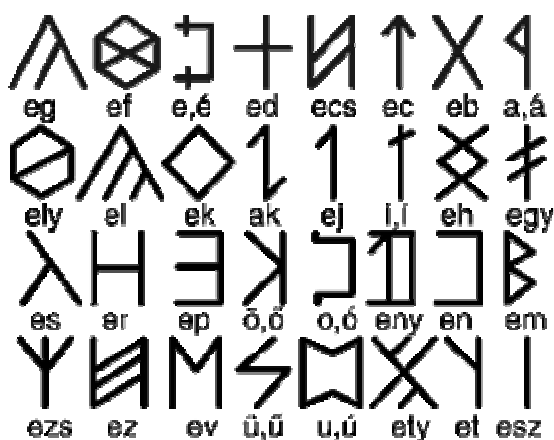

ROVÁSTÓL ÍRÁSIG

részlet
BALÁS GÁBOR:
A SZÉKELYEK NYOMÁBAN
c. könyvéből

Először Kézai krónikája utal arra, hogy a székelyeknek írásuk volt, amelyet a blakoktól tanultak. Ma már köztudomású, hogy a blakok (vagy bulakok) a karluk-törökök egyik törzse voltak. A mai Kirgizisztánban fekvő Talasz völgyében volt őshazájuk és az ottani feliratok írásmódja megerősíti a Kézai féle krónikában olvasottakat. Az biztos, hogy a székely rovásírás nem származhatott a románok által egykor használt cirill betűkből.

(...) Milyen is a rovásírás? Ezt próbáljuk megvilágítani a legrégebbi ábécé nyomán, amely nemcsak a kiejtést, hanem a rövidítések egész sorát is ismerteti. Elégedjünk meg a betűk jelzésének ismertetésével, úgy mint azt a Nikolsburgban, Bartholomeus Angelicus 1483-i "De proprietate rerum" című könyvében talált feljegyzés mutatja és a későbbi használat kialakította.

A betűket jobbról balra róják; az 'e' hangot a mássalhangzó előtt nem mindig kell hozzáolvasni; a betűk jobbra is, balra is nézhetnek, egymásba is kapcsolhatók. A fejlődés során előfordultak rövidítések, eltérő betűalakok is, és így a régi feliratok mindig megfejtésre szorulnak.

Rovásírás-változatok

"A székely művelődés évszázadai" című könyv alapján
(Panoráma, 1988, szerkesztette Balás Gábor)

1. Marsigli naptárbotján
2. Nikolsburgi ábécében
3. Thelegdi rudimentájában
4. Kájoni János betűmintáiban
- 5.,6. Balás Gábor - Romhányi Balázs megújított ábécéje
hosszú magán s kettőzött mássalhangzókkal

	①	②	③	④	⑤	⑥
a	4	9	9	4	P	P
à	"	"	"	"	P	P
ä					P	P
eb	X	X	X	X	X	X
ec	↑	↑	↑	↑	↑	↑
ecs	H	H	H	H	H	H
ed	†	†	†	†	†	†
edz					⊕	⊕
edzs					⊗	⊗
e	3	3	3	3	⊕	⊕
ë	"	"	"	"	⊕	⊕
e'	"	"	"	"	⊕	⊕
ef	⊕	⊕	⊕	⊕	⊗	⊗
eg	∧	∧	∧	∧	∧	∧
egy	†	†	†	†	†	†
eh	ℓ	x	ℓ	ℓ	ℓ	ℓ
ekh	"	"	"	"	ℓ	ℓ
i	†	†	†	†	†	†
ι	"	"	"	"	†	†
ej	†	†	†	†	†	†
ek	◇	◇	◇	◇	◇	◇
el	∧	∧	∧	∧	∧	∧
ely	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙

SZÉKELY-MAGYAR rovásírás

MAGYAR ADORJÁN ÁLTAL

†	Λ	⊙	∫	∫	†	H	↑	X	4	4 ←	
GY	G	F	É	E	D	CS	C	B	Á	A	
J	D	)	∫	⊙	Λ	Z	◇	1	†	∫	
O.Ó	NY	N	M	LY	L	végK	közK	J	I.Í	H	
Y	H	M	∫	∫	X	Y	I	Λ	H	H	∫
ZS	Z	V	Ü.Ű	U.Ú	TY	T	SZ	S	R	P	Ö.Ó

* * V X V |||| |||| ||
 1000 100 50 10 5 4 3 2 1